

Modře označené štítky znamenají, že není zaplacené předplatné! Předplatné na jeden rok je 38,10+ 1,90 (HST) = 40 kan. dolarů Cena 1,88 + 0,12 (HST) = 2,00 dolary.	Agreement # 40005374/ Registration # 09089	Telefon: 416/530-4222 647/728-0654
	Datum, dokdy jsou noviny předplaceny, je v pravém horním rohu štítku! ISSN 1186-9283 (Print) ISSN 1923-1784 (Online)	J Time Committed À délai convenu

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 2.

(492.)

Vol. 22.

Thursday,

January 26,

2012

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2
satellite1-416.com – zpravy.org – zpravy.ca – spravvy.ca

Od Prodané nevěsty k Řeckým pašijím

V rámci *Nokturen v městě* jsme mohli slyšet přednášku s filmovými ukázkami předního kanadského muzikologa Iaina Scotta o čtyřech českých operách.

Nejprve to byly tři verze *Prodané nevěsty*, kterou si ještě pamatujeme z uvedení *Canadian Opera Company* v letech 1993 a 2000 v Torontu v produkci Reinharda Heinricha. Tehdy byla opera zpívána česky a byla poněkud zmodernizována. Na jevišti se objevil i automobil. Jedná se o druhou Smetanovu operu po *Branibořích v Čechách*. Jestliže Smetanova první opera je až nacionalistická, protiněmecká, a Smetana během války v roce 1866 ze strachu před německou odvetou utekl z Prahy, druhá opera *Prodaná nevěsta* podle libreta Karla Sabiny je hravá a veselá. Její premiéra se odehrává v dusné atmosféře zmíněného roku a Pražané měli jiné starosti. Smetana sám operu nejméně třikrát předělal až do dnešní podoby.

JEDNO Z PRVNÍCH VYDÁNÍ LIBRETA PRODANÉ NEVĚSTY V NEW YORKU

Iain Scott nejprve pustil část filmu československé televize z roku 1981, pak anglickou verzi z Metropolitan opery v New Yorku a nakonec vídeňskou německy zpívanou ukázkou. V české verzi jsme mohli vidět trochu nelogicky Vladislavský sál, kde opera začíná, pak místo poblíž Národního divadla, kde Smetana bydlel a nakonec samotnou operu s Gabrielou Beňačkovou a Peterem Dvorským, kde mezi pouťovými džbánky tančí sbor a zpívá *Proč bychom se netěšili*. V newyorské verzi jsou dvě kanadské legendy John Vickers a Teresa Stratas. Krásná a neuvěřitelně komická je postava Vaška milujícího Esmeraldu ve vídeňské ukázkě. Závěr opery byl opět z Prahy, kde sbor zpívá: *Dobrá věc se podařila...*

Dvořákova *Rusalka* byla dokončena v roce 1900. Je více wagnerovská než Smetanovy opery a je zde větší důraz na orchestr. V Metropolitan opeře ji proslavila Renée Fleming hlavně s písní *Měsíčku na nebi*. Podle dr. Krajného má i české předky. V ukázkě Iaina Scotta byl tragický závěr opery, kdy princ umírá v Rusalčině náručí.

CH. VENTRIS V ŘECKÝCH PAŠIJÍCH V COVENT GARDEN

Po přestávce to byly *Řecké pašije* od Bohuslava Martinů. Martinů chtěl původně zhudebnit Kazantzakisova *Řeka Zorbu*. Řecký spisovatel se sešel s českým skladatelem v roce 1954 ve francouzském Antibes. Kazantzakis mu místo *Řeka Zorbu* nabídl svůj nový román *Kristus znovu ukřižovaný*, který vyšel anglicky pod názvem *Greek Passion (Řecké pašije)*. Martinů přepracoval celé libreto a v roce 1957 je první verze hotová. Rafael Kubelík se přimlouval za uvedení v *Covent Garden*, ale tamní komise *odborníků* ji odmítla.

Druhá verze měla být uvedena v Curychu. Vedení opery přinutilo Bohuslava Martinů k zásadním škrtnutím. Prakticky se jednalo o novou operu, která byla dokončena 15. ledna 1959 po smrti Kazantzakise. 28. srpna 1959 však Martinů ve věku 69 let umírá. Curyšská premiéra druhé verze se konala až za dva roky 9. června 1961. První verze byla zrekonstruována mým jmenovcem muzikologem Alešem Březinou a uvedena 20. června 1999 v Bregenzu a 25. dubna 2000 konečně v

Covent Garden. V roce 2005 byla česká premiéra v *Moravském národním divadle* v Brně a 13. dubna 2006 v pražském *Národním divadle*.

V ukázkě Iaina Scotta byl televizní film z roku 2007. V ukázkě jsme viděli, jak kněz Grigoris přiděluje role učedníka Jakuba, Krista a Jidáše. Zatímco Panait prosí, aby nemusel roli Jidáše hrát, Manolis tvrdí, že není hoden role Krista. Kněz mu vysvětluje, že nikdo není hoden této role. Do vesnice přichází skupina uprchlíků pod vedením kněze Fotise. Vesničané se však obávají o majetek a když jedna žena zemře hladem, označí ji za nositelku cholery. Uprchlíků se ujme Manolis, ale je vyloučen z církve a v rozepří je zabit Panaitem. Podle Iaina Scotta měl Martinů vliv i na Andrew Lloyd Webbera a jeho muzikál *Jesus Christ Superstar*. Paradoxně i Webberův muzikál byl původně odmítnut a vyšel pouze na gramofonových deskách. Teprve v roce 1971 se dočkal dramatické podoby.

Poslední ukázkou byla árie *Kostelníčky* z Janáčkovy *Její pastorkyně*. Zde v Torontě tuto operu uvedli a i jinde ve světě je častěji známá jako *Jenůfa*. Opět tragédie a je až neuvěřitelné, že mezi prvním uvedením *Rusalky* a *Její pastorkyně* uběhly pouhé čtyři roky.

V závěru večera Iain Scott vyslovil uznání českým skladatelům i české opeře. Možná trochu přecenil naši vzdělanost, když předpokládal, že co Čech to znalec české opery, ale každá pochvala je příjemná.

Příští *Nokturna* jsou na programu v neděli 19. února 2012, kdy u svatého Václava uvidíme *Duo Ventapane* (Martin Karlíček - piano a Mona Shiraishi - housle). Začátek je tradičně v 17 hodin.

Aleš Březina - Toronto
(fakta Wikipedia-Historické foto: internet)

IAIN SCOTT
U SV. VÁCLAVA

FOTO: ABE